

Byla C-650/22**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2022 m. spalio 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour d'appel de Mons (Belgija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. rugsėjo 19 d.

Apeliantė:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Kita apeliacinio proceso šalis:

BZ

Dalyvaujant:

Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA)

SA Sporting du Pays de Charleroi

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinės bylos šalys nesutaria, ar Tarptautinė futbolo federacija (toliau – FIFA) ir *Union royale belge des sociétés de football association* (Karališkoji Belgijos futbolo asociacija, toliau – URBSFA), kuri yra FIFA narė, atsakinga už futbolo ir visų jo atmainų organizavimą ir kontrolę Belgijoje, turi atlyginti profesionaliam futbolininkui BZ turtinę žalą, kurią sudaro negautų pajamų (prarastų klubų pasiūlymų pasirašyti sutartį) suma, kurią jis tariamai patyrė dėl tam tikrų FIFA Žaidėjų statuso ir perkėlimo taisyklių (toliau – ŽSPT) nuostatų taikymo.

ŽSPT, be kita ko, numatyta, kad žaidėjas ir jo naujasis klubas privalo solidariai sumokėti kompensaciją klubui, su kuriuo sutartis buvo nutraukta be pateisinamos priežasties.

Be to, ŽSPT nustatytas draudimas naujam klubui įregistruoti profesionalų žaidėją, be pagrįstos priežasties nutraukusį ankstesnę sutartį, ir buvusiam klubui leidžiama neišduoti tarptautinio perkėlimo pažymėjimo (TPP), kurio reikalaujama siekiant užregistruoti žaidėją, jeigu tarp šio klubo ir žaidėjo kilo sutartinis ginčas dėl ankstesnės sutarties nutraukimo.

BZ mano, kad pirmiau minėtos ŽSPT nuostatos yra neteisėtos pagal ES teisę.

Belgijos futbolo klubas *SA Sporting du Pays de Charleroi*, pateikęs BZ pasiūlymą sudaryti sutartį, savo noru įstojo į bylą palaikyti FIFA ir URBSFA ieškinio pagrindų ir reikalavimų. Jis mano, kad jo pasiūlymą sudaryti sutartį nulėmė apgaulingi BZ veiksmai.

Prejudicinis klausimas

Ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 45 ir 101 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama, kad:

- žaidėjas ir klubas, norintis jį pasamdyti, turėtų solidariai sumokėti klubui, su kuriuo sudaryta sutartis buvo pažeista be pateisinamos priežasties, mokėtiną kompensaciją, kaip numatyta FIFA ŽSPT 17 straipsnio 4 dalyje, kartu taikant tų pačių taisyklių 17 straipsnio 4 dalyje numatytas sportines sankcijas ir 17 straipsnio 1 dalyje nustatytas finansines sankcijas;
- federacija, kuriai priklauso ankstesnis žaidėjo klubas, neišduotų tarptautinio perkėlimo pažymėjimo, reikalingo tam, kad žaidėjas būtų pasamdytas naujo klubo, jei tarp ankstesnio klubo ir žaidėjo kilo ginčas (FIFA ŽSPT 9 straipsnio 1 dalis ir ŽSPT 3 priedo 8.2. straipsnio 7 dalis)?

Sąjungos teisės nuostatos, kuriomis remiamasi

SESV 45 straipsnis:

- „1. Sąjungoje užtikrinama darbuotojų judėjimo laisvė.
2. Tokia judėjimo laisvė reiškia, kad įdarbinimo, darbo užmokesčio ir kitų darbo ir užimtumo sąlygų atžvilgiu panaikinama bet kokia valstybių narių darbuotojų diskriminacija dėl pilietybės.
3. Ji suteikia teisę, galimą riboti tik viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos sumetimais:
 - a) priimti faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti;
 - b) šiuo tikslu laisvai judėti valstybių narių teritorijoje,

- c) apsigyventi bet kurioje valstybėje narėje siekiant dirbti pagal tos valstybės piliečių įsidarbinimą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus,
 - d) laikantis Komisijos įgyvendinimo reglamentuose nustatytų sąlygų, pasilikti gyventi valstybės narės teritorijoje pasibaigus darbo jokie laikui.
4. Šio straipsnio nuostatos netaikomos darbui valstybės tarnyboje.“

SESV 101 straipsnis:

„1. Kaip nesuderinami su vidaus rinka yra draudžiami: visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškreipimas vidaus rinkoje, būtent tie, kuriais:

- a) tiesiogiai ar netiesiogiai nustatomos pirkimo ar pardavimo kainos arba kokios nors kitos prekybos sąlygos,
 - b) ribojama arba kontroliuojama gamyba, realizavimo rinkos, technikos raida arba investicijos,
 - c) dalijamasi rinkomis arba tiekimo šaltiniais;
 - d) lygiaverčiams sandoriams su kitais prekybos partneriais taikomos nevienodos sąlygos, dėl ko jie patenka į konkurencijos atžvilgiu nepalankią padėtį,
 - e) vertimas sudaryti sutartis kitoms šalims prisiimant papildomus įsipareigojimus, kurių pobūdis ir komercinė paskirtis neturi nieko bendra su tokių sutarčių dalyku.
2. Visi pagal šį straipsnį draudžiami susitarimai arba sprendimai savaime yra niekiniai.
3. Tačiau šio straipsnio 1 dalies nuostatos gali būti paskelbtos netaikytinomis:
- įmonių susitarimams arba tokių susitarimų rūšims,
 - įmonių asociacijų sprendimams arba tokių sprendimų rūšims,
 - suderintiems veiksams arba tokių veiksmų rūšims,

kurie padeda tobulinti prekių gamybą ar paskirstymą arba skatinti technikos ar ekonomikos pažangą, kartu sudarydami sąlygas vartotojams sąžiningai dalytis gaunama nauda, ir kurie:

- a) atitinkamoms įmonėms nenustato jokių apribojimų, nebūtinų šiems tikslams pasiekti,

- b) nesuteikia tokioms įmonėms galimybės panaikinti konkurenciją didelei atitinkamų produktų daliai.“

Ginčijamos nuostatos

FIFA Žaidėjų statuso ir perkėlimo taisyklės (ŽSPT) (*neoficialus vertimas*)

ŽSPT 9 straipsnio 1 dalis:

„Asociacijoje įregistruotas žaidėjas gali būti įregistruotas naujoje asociacijoje tik po to, kai gauna ankstesnės asociacijos išduotą tarptautinį perkėlimo pažymėjimą (TPP). TPP turi būti išduodamas netaikant jokių sąlygų, nemokamai ir be jokių laiko apribojimų. Bet kokia priešinga nuostata yra niekinė ir negaliojanti. TPP išduodanti asociacija privalo jo kopiją pateikti FIFA. TPP išdavimo administracinė procedūra aprašyta šių taisyklių 3 priedo 8 straipsnyje <...>“

ŽSPT 3 priedo 8 .2. straipsnio 7 dalis:

„Ankstesnė asociacija neišduoda TPP, jeigu tarp ankstesnio klubo ir profesionalaus žaidėjo kyla ginčas dėl šio priedo 8.2 straipsnio 4 dalies b punkte nurodytų aplinkybių. <...>“

ŽSPT 3 priedo 8.2. straipsnio 4 dalis:

„Per septynias dienas nuo prašymo išduoti TPP pateikimo ankstesnė asociacija privalo <...>:

<...>

- b) atmesti prašymą išduoti TPP ir nurodyti <...> atsisakymo priežastį, kuria gali būti aplinkybė, kad ankstesnio klubo ir profesionalaus žaidėjo sutartis nėra pasibaigusi, arba aplinkybė, kad nebuvo pasiektas tarpusavio susitarimas dėl pirmalaikio sutarties nutraukimo.“

ŽSPT 17 straipsnis:

„Kai sutartis nutraukiama be pateisinamos priežasties, taikomos toliau išdėstytos nuostatos:

1. Sutartį nutraukusi šalis visais atvejais privalo sumokėti kompensaciją. Atsižvelgiant į 20 straipsnio ir 4 priedo nuostatas dėl kompensacijos už mokymą ir jei sutartyje nieko nenumatyta, kompensacija už sutarties nutraukimą apskaičiuojama atsižvelgiant į atitinkamoje šalyje galiojančius teisės aktus, sporto šakos ypatumus ir kitus objektyvius kriterijus. Prie šių kriterijų priskiriami, be kita ko, atlyginimas ir kitos išmokos, žaidėjui mokėtinos pagal galiojančią ir (arba) naują sutartį, likusi sutarties galiojimo trukmė, kuri negali viršyti penkerių metų, buvusio klubo sumokėti

mokesčiai arba patirtos išlaidos (amortizuoti sutarties laikotarpiu), jei sutartis nutraukiama apsaugos laikotarpiu.

2. Teisė į tokią kompensaciją negali būti perleista trečiajai šaliai. Jei profesionalus žaidėjas privalo sumokėti kompensaciją, tas žaidėjas ir jo naujasis klubas kartu solidariai atsako už tokios kompensacijos sumokėjimą. Ši suma gali būti nurodyta sutartyje arba šalys gali dėl jos susitarti.

3. <...>

4. Be prievolės mokėti kompensaciją, bet kuriam klubui, kuris nutraukė sutartį arba paskatino ją nutraukti apsaugos laikotarpiu, taikomos sportinės sankcijos. Kol neįrodyta priešingai, laikoma, kad klubas, pasirašęs sutartį su profesionaliu žaidėju, kuris be pateisinamos priežasties nutraukė savo ankstesnę sutartį, paskatino šį žaidėją nutraukti sutartį. Sankciją sudaro draudimas klubui nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu registruoti naujus žaidėjus du ištikus registracijos laikotarpius iš eilės. Klubas gali nacionaliniu ar tarptautiniu lygiu registruoti naujus žaidėjus tik nuo kito registracijos laikotarpio, kuris prasideda po to, kai atitinkama sportinė sankcija visiškai įvykdoma. Visų pirma jis negali pasinaudoti šių taisyklių 6 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtimi ar laikinosiomis priemonėmis, kad užregistruotų žaidėjus iki šio laikotarpio“.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 BZ bylinėjosi FIFA Ginčų sprendimo rūmuose su savo buvusiu klubu Maskvos *Lokomotiv* dėl juos nuo 2013 m. rugpjūčio 20 d. siejusios sutarties nutraukimo ir visų pirma dėl 20 mln. EUR sutarties nutraukimo kompensacijos, kurią turėjo sumokėti BZ; tuo pačiu metu BZ pradėjo ieškoti naujo klubo, kuris galėtų jį pasamdyti.
- 2 Tačiau šios paieškos buvo sudėtingos, nes, BZ teigimu, naujam klubui grėsė, kad iš jo bus solidariai priteista sumokėti Maskvos *Lokomotiv* mokėtiną kompensaciją.
- 3 BZ nurodo, kad, nepaisant kelių klubų susidomėjimo, jam pavyko gauti tik vieną pasiūlymą – iš *Sporting du Pays de Charleroi*, 2015 m. vasario 19 d. jam atsiuntusio įsipareigojimo raštą, kuriame buvo nurodytos dvi kumuliacinės atidedamosios sąlygos:
 - ne vėliau kaip iki 2015 m. kovo 30 d. būti įregistruotu ir įvykdyti nustatytus reikalavimus, kad galėtų teisėtai atstovauti *SA Sporting du Pays de Charleroi*, kad galėtų su jo pagrindine komanda dalyvauti visose oficialiose URBSFA, UEFA ir FIFA organizuojamose varžybose;
 - gauti (iki to paties termino pabaigos) raštišką ir besąlyginį patvirtinimą, kad *SA Sporting du Pays de Charleroi* negali būti laikoma solidariai (*in solidum*)

atsakinga už bet kokią kompensaciją (ypač kompensaciją už sutarties nutraukimą), kurią BZ gali būti skolingas Maskvos *Lokomotiv*.

- 4 2015 m. vasario 20 d. ir kovo 5 d. raštais atitinkami BZ ir *Sporting du Pays de Charleroi* advokatai paprašė FIFA ir URBSFA patvirtinti, kad BZ gali būti įregistruotas ir teisėtai įgyti teisę žaisti *Sporting du Pays de Charleroi* pagrindinėje komandoje ir kad šiam klubui nebus taikomi ŽSPT 17.2 ir 17.4 straipsniai.
- 5 2015 m. vasario 23 d. raštu FIFA atsakė, kad tik kompetentinga sprendimų priėmimo institucija, o ne jos administracinė institucija turi teisę taikyti ŽSPT nuostatas. Savo ruožtu URBSFA 2015 m. kovo 6 d. pranešė, kad pagal FIFA taisykles BZ negali būti įregistruotas tol, kol ankstesnis jo klubas neišdavė tarptautinio perkėlimo liudijimo (TPP).
- 6 2015 m. gegužės 18 d. sprendimu FIFA Ginčų sprendimo rūmai iš dalies patenkino Maskvos *Lokomotiv* prašymą ir nustatė, kad BZ turi sumokėti 10,5 mln. EUR kompensaciją, bei atmetė BZ reikalavimus. Ginčų sprendimo rūmai taip pat nusprendė, kad ateityje BZ nebus taikomas ŽSPT 17.2 straipsnis. 2016 m. gegužės 27 d. Sporto arbitražo teismas (toliau – SAT), nagrinėjęs ginčą kaip apeliacinė instancija, paliko šį sprendimą galioti.
- 7 Pagal 2015 m. liepos 24 d. sutartį BZ pasamdė Marselio *Olympique* klubas.
- 8 2015 m. gruodžio 9 d. BZ pareiškė ieškinį FIFA ir URBSFA Heno komercinių bylų teismo Šarlerua skyriuje, prašydamas nurodyti atlyginti turtinę žalą, t. y. 6 mln. EUR negautų pajamų, kurią, jo teigimu, jis patyrė dėl FIFA ir URBSFA veiksmų, t. y. dėl pirmiau minėtų ginčijamų nuostatų, kurias, jis laiko neteisėtomis Sąjungos teisės požiūriu, taikymo.
- 9 2017 m. sausio 19 d. sprendimu šis teismas pripažino BZ prašymą iš esmės pagrįstu ir priteisė iš FIFA ir URBSFA preliminarią 60 001 EUR sumą.
- 10 FIFA dėl šio teismo sprendimo pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme. Į bylą įstoti pakviesta URBSFA taip pat prašo panaikinti minėtą sprendimą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 11 Dėl bylos esmės BZ mano, kad FIFA ir URBSFA yra atsakingos už jo patirtą žalą pagal Belgijos civilinio kodekso 1382 straipsnį, pagal kurį „bet kokia asmens veika, kuria padaroma žala kitam asmeniui, įpareigoja asmenį, dėl kurio kaltės ši žala atsirado, ją atlyginti“.
- 12 Jis teigia, kad minėtos nuostatos yra neteisėtos, nes prieštarauja Sąjungos teisei, konkrečiai – SESV 45 straipsnyje įtvirtintam laisvo darbuotojų judėjimo principui ir SESV 101 straipsniui, pagal kurį draudžiama riboti konkurenciją.

- 13 BZ teigimu, priėmusios ir taikiusios minėtas nuostatas, FIFA ir URBSFA veikė neteisėtai, todėl jis patyrė žalą, kurią sudaro negautos pajamos; taip atsitiko dėl to, kad 2014–2015 m. sezoną jis negalėjo užsiimti futbolininko profesine veikla, nes dėl šių nuostatų naujasis klubas negalėjo jo pasamdyti.
- 14 Šią kliūtį sudaro finansiniai ir sportiniai suvaržymai (solidarumo principas, TPP neišdavimas), kurie gali būti taikomi naujam klubui, įdarbinusiam žaidėją, kurio sutartis su ankstesniu klubu buvo nutraukta be pateisinamos priežasties. BZ taip pat kritikuoja kompensacijos apskaičiavimo metodą, nes pagal jį gali būti atsižvelgiama į neamortizuotą sumą, kurias ankstesnis klubas sumokėjo, kad pasamdytų žaidėją, dalį. Jo nuomone, kompensacija (įsigyti atitinkamą žaidėją suinteresuotas klubas tampa jo bendraskoliu) sustiprina bet kurio klubo nenorą pasamdyti žaidėją, kuris privalo mokėti tokią kompensaciją, ir dėl to trukdo laisvam darbuotojų judėjimui Sąjungoje.
- 15 Taigi, BZ nuomone, FIFA ir URBSFA turi atlyginti žalą, kylančią iš ginčijamų ŽSPT taisyklių, dėl kurių jis negalėjo įsidarbinti naujame klube, neteisėtumo.
- 16 Grįsdamas ginčijamų ŽSPT nuostatų neteisėtumą, jis remiasi 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimu *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463) (toliau – Sprendimas *Bosman*).
- 17 Šiame sprendime Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad EEB sutarties 48 straipsnis (tapęs SESV 45 straipsniu) taikomas sporto asociacijų priimtoms taisyklėms, kuriose nustatomos profesionalių sportininkų vykdomos apmokamos veiklos vykdymo sąlygos (Sprendimas *Bosman*, 87 punktą). Jis pakartojo, kad laisvas darbuotojų judėjimas yra vienas iš pagrindinių Sąjungos principų (Sprendimo *Bosman* 93 punktą), ir nurodė, jog pagal EEB sutarties 48 straipsnį (tapusį SESV 45 straipsniu) draudžiama taikyti sporto asociacijų priimtas taisykles, pagal kurias kitos valstybės narės pilietybę turintis profesionalus futbolo žaidėjas, pasibaigus sutarčiai su klubu, gali būti įdarbintas kitos valstybės narės klube tik tuo atveju, jei šis klubas sumokėjo pirmajam klubui perkėlimo, parengimo arba treniravimo kompensaciją [Sprendimo *Bosman* rezoliucinės dalies 1 punktą].
- 18 Nors FIFA ir URBSFA neginčija Civilinio kodekso 1382 straipsnio taikymo, jos nesutinka, kad padarė klaidą, dėl kurios gali kilti jų atsakomybė.
- 19 FIFA tvirtina, kad ginčijamos ŽSPT nuostatos yra suderinamos su ES teise.
- 20 Jos nuomone, šių nuostatų suderinamumas su Sutartimi turi būti vertinamas atsižvelgiant į SESV ir ES institucijų pripažintus sporto ypatumus, kurie apima sutarčių pastovumo ir komandų stabilumo išlaikymą bei sporto varžybų sąžiningumą, reguliarumą ir sklandžią eigą. Pasak FIFA, šie ypatumai yra teisėti tikslai, kuriais galima pateisinti galimas judėjimo laisvės kliūtis arba konkurencijos apribojimus.

- 21 ES institucijos pripažino, kad nagrinėjamos nuostatos atitinka Sąjungos teisę. Taigi 2001 m. Europos Komisija pritarė ŽSPT, kurių vėlesnėse redakcijose buvo išsaugota Komisijos patvirtintų žaidėjų perkėlimo principų esmė ir *ratio legis*. FIFA visų pirma remiasi 2001 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatu, kuriame teigiama, kad FIFA yra įsipareigojusi iš dalies pakeisti ŽSPT, remdamasi įvairiais principais. Ji taip pat teigia, kad 2002 m. birželio 5 d. pranešime spaudai Komisijos narys Mario Monti pareiškė, jog naujosiose FIFA taisyklėse žaidėjų pagrindinė teisė į laisvą judėjimą ir sutarčių pastovumą suderinta su teisėtu tikslu užtikrinti sporto sąžiningumą ir čempionatų stabilumą.
- 22 URBSFA taip pat ginčija savo atsakomybę remdamasi tuo, kad ginčijamų nuostatų autorė yra ne ji, o FIFA.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo vertinimas

- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, esama rimtų, konkrečių ir nuoseklių priedaidų, kad ginčijamos ŽSPT nuostatos galėjo sutrukdyti naujam klubui pasamdyti BZ po to, kai jis nutraukė sutartį su Maskvos *Lokomotiv*. Tai matyti, be kita ko, iš *Sporting du Pays de Charleroi* pasirašyto įsipareigojimo rašto, kuriame nurodyta, kad sutarties sudarymas siejamas su sąlyga, kad ankstesniam klubui mokėtina kompensacija nebus mokama solidariai ir kad bus išduotas TPP. Be to, BZ galėjo prisijungti prie klubo netrukus po, kai SAT priėmė sprendimą ateityje netaikyti ŽSPT 17.2 straipsnio.
- 24 Kalbant apie kaltę, būtiną BZ atsakomybei atsirasti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas konstatuoja, kad vertinant šią kaltę reikėtų įvertinti ginčijamų ŽSPT nuostatų suderinamumą su SESV, todėl tikslinga šiuo klausimu kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.
- 25 Iš tikrųjų, remdamasis dabartine Teisingumo Teismo jurisprudencija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad jis negali įvertinti šių nuostatų atitikties Sąjungos teisei, nes toks vertinimas yra sudėtingas, visų pirma atsižvelgiant į poreikį išlaikyti pusiausvyrą tarp sporto asociacijų siekiamų tikslų ir SESV užtikrinamų teisių.
- 26 Be to, klausimas, Teisingumo Teismui pateiktas byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Bosman*, neatrodo panašus į šį ginčą, kuris susijęs su kompensacija, klubui mokėtina nutraukus sutartį be pateisinamos priežasties, ir su naujojo klubo solidaria atsakomybe už šios kompensacijos mokėjimą. Byla *Bosman* buvo susijusi su perkėlimo, parengimo arba treniravimo kompensacija, mokėtina pasibaigus klubą ir atitinkamą žaidėją saistančiam sutarčiam.
- 27 Dėl URBSFA atsakomybės ginčijimo remiantis tuo, kad ji nėra ginčijamų nuostatų autorė, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad pagal FIFA nuostatas URBSFA yra atsakinga už jos federacijai priklausančių klubų žaidėjų įregistravimą. Todėl nagrinėjamu atveju būtent URBSFA negalėjo teigiamai atsakyti į BZ prašymą jį įregistruoti, kad galėtų teisėtai įgyti teisę

atstovauti *Sporting du Pays de Charleroi*. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad URBSFA irgi gali būti patraukta atsakomybėn tiek, kiek ginčijamomis ŽSPT nuostatomis pažeidžiama Sąjungos teisė.

- 28 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nemano, kad šiame etape tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su kitais BZ pasiūlytais prejudiciniais klausimais, kurie, jo nuomone, bus svarbūs tik tuo atveju, jei atsakymas į pateiktą klausimą bus teigiamas.

DARBINIS VERTINIMAS